

HUISWERK- BEGELEIDING

In dialoog met ouders over huiswerk

Hoe stem je de verwachtingen rond huiswerkbegeleiding af tussen school en ouders? Wat zeggen experts over de rol van ouders bij huiswerk? En hoe kun je ouders ondersteunen bij huiswerkbegeleiding? In deze fiche krijg je tips om daarrond aan de slag te gaan. Je kunt de fiche in de **lagere school** en in de **secundaire school** gebruiken.

VERWACHTINGEN VAN DE SCHOOL EN DE OUDERS OP ELKAAR AFSTEMMEN

Prestaties op huiswerk mogen niet afhankelijk zijn van de ondersteuningsmogelijkheden of -beperkingen van de ouders. Ga met ouders en leerlingen in gesprek over huiswerk en vraag welke rol **haalbaar** is voor (alle) **ouders**. Koppel deze inzichten aan de schoolvisie rond huiswerkbegeleiding en stem de verwachtingen van de school, de leerlingen en de ouders op elkaar af.

TIP:

» gebruik het instrument 'Analyse verwachtingen thuisbetrokkenheid' op www.communicerenmetouders.brussels en breng de verwachtingen van de school en de ouders rond thuisbetrokkenheid (huiswerk is daar een onderdeel van) in kaart.

Huiswerkbegeleiding is een onderdeel van het bredere thema 'thuisbetrokkenheid' of 'onderwijsondersteunend thuis klimaat'. De concepten 'teaching@home' en 'parenting' staan daarin centraal en komen overeen met de concepten 'directe hulp' en 'indirecte hulp' die vooral van toepassing zijn op huiswerk. Meer informatie over thuisbetrokkenheid vind je in de fiche 'Thuisbetrokkenheid - de theorie' op www.communicerenmetouders.brussels.

WAT ZEGGEN EXPERTS OVER HUISWERKBEGELEIDING?

Ouders kunnen 'directe hulp' of 'indirecte hulp' bieden:

- **Directe hulp** heeft te maken met de inhoud van de huistaak: verduidelijken, uitleggen, toelichten, voorbeelden geven, vertalen, de oplossing helpen zoeken, iets voordoen, fouten aanduiden, een aanpakstrategie aanbieden, de leerstof opvragen ... (teaching@home).
- **Indirecte hulp** heeft te maken met alles wat rond de taak hangt (randvoorwaarden): een vaste werkplaats aanbieden die weinig afleidt, interesse tonen voor het werk op school, aanmoedigen om een taak af te werken en zelf na te denken, vrije tijd organiseren ... (parenting).

FOCUS OP 'INDIRECTE HULP' OF 'PARENTING'

Volgens experts is parenting of indirecte hulp het beste om een onderwijsondersteunend thuisklimaat te stimuleren en moet dat ook binnen huiswerkbegeleiding de focus zijn.

Pedro De Bruyckere vertelt in Klasse dat ouders er vooral voor moeten **zorgen dat de leerling huiswerk maakt**. "Ouders moeten leerlingen inhoudelijk niet ondersteunen, maar ze kunnen huiswerk belangrijk vinden en er positief over zijn, in de buurt zijn van de leerling als die huiswerk maakt, zorgen voor een rustige plek, aanmoedigen om door te zetten ..." (indirecte hulp of parenting).

Kris Van den Branden stelt in zijn boek 'Onderwijs voor de 21ste eeuw' dat ouders het best **in het oog houden** of de leerling bij het uitvoeren van huiswerk in de **problemen** geraakt. Bij problemen is het niet de bedoeling dat de ouders de boel overnemen of gespecialiseerde uitleg geven. De ouders signaleren het probleem best aan de leerkracht, mondeling of via een briefje. Zo krijgt die inzicht in wat de leerling al zelfstandig kan en wat niet (indirecte hulp of parenting).

Ook **OCB** pleit ervoor om ouders geen directe hulp (teaching@home) te laten opnemen want als ouders uitleg geven die afwijkt van de uitleg in de klas, kan dat bij de leerling voor verwarring zorgen. Niet alle ouders kunnen bovendien directe hulp bieden, bijvoorbeeld omdat ze de schooltaal niet beheersen of omdat ze een lage scholingsgraad hebben. Als je als school toch verwacht dat ouders directe hulp opnemen, versterk je mogelijk de ongelijkheid. Wel belangrijk voor OCB is de **indirecte hulp** (parenting), namelijk: interesse tonen, een vaste plek voor huiswerk voorzien, goede afspraken maken, de leerling stimuleren om het huiswerk te maken, om te studeren enzovoort.

HUISWERKBELEID

Uiteraard is het ook belangrijk dat je als school goed nadenkt over het soort huiswerk dat je geeft, waarom je precies huiswerk geeft, welke hoeveelheid huiswerk je geeft voor welke leeftijd, de spreiding, hoe je je leerlingen en ouders daarin betreft, hoe je feedback geeft op het huiswerk enzovoort. Een huiswerkbeleid dus, waarbij je de **visie en de uitvoering rond huiswerk voor de hele school op elkaar afstemt**. Hoe duidelijker dat voor het hele schoolteam is, hoe gemakkelijker je daarover met ouders kunt communiceren. Op Klasse vind je enkele nuttige artikels hierover, zoals:

- www.klasse.be/178160/huiswerk-schop-effect-zinvol-pedro-de-bruyckere
- www.klasse.be/zes-mythes-over-huiswerk

En wat zegt de **wetenschap** over huiswerk? In het boek 'Juffen zijn toffer dan meesters' van Pedro De Bruyckere, Paul A. Kirschner en Casper Hulshof lees je een genuanceerde analyse van het beschikbare wetenschappelijke onderzoek over de zin en onzin van huiswerk.

Ook Kris Van den Branden heeft het in zijn boek 'Onderwijs voor de 21ste eeuw' over huiswerk in het hoofdstuk 'Ouders, buurt, wereld'.

Het boek 'Huiswerk in de basisschool' van Ameye en Vanspauwen biedt uitleg over hoe een huiswerkbeleid in de lagere school tot stand komt.

'(Leer studenten) Studeren met succes' ten slotte is een uitgave van de Thomas More hogeschool over hoe leerlingen effectief kunnen leren studeren. Je kunt de twee boeken gratis aanvragen in je mailbox: excel.thomasmore.be/studeren-met-succes.

Deze boeken kun je lenen via de bibliotheek van OCB.

TIPS VOOR OUDERS OM HUISWERK TE BEGELEIDEN

Hieronder krijg je concrete tips voor huiswerkbegeleiding waarover je met ouders in dialoog kunt gaan. Dit is slechts een selectie van mogelijke tips, ter inspiratie. Ze gaan allemaal uit van de ondersteuning die ouders kunnen bieden rond **'indirecte hulp'** of **'parenting'** met als doel om een onderwijsondersteunend thuisklimaat te stimuleren.

Gebruik de tips die nuttig zijn voor jouw schoolcontext of voor de individuele situatie van een leerling. Ga erover in gesprek met ouders tijdens een infomoment, een oudercafé, een oudercontact, een informeel gesprek of een openklasmoment.

1. Wat doe je vóór het huiswerk?

- Maak afspraken en zorg voor regelmaat: spreek met je kind af wanneer het huiswerk gemaakt wordt en hou vast aan die afspraken want dat zorgt voor routine.
- Zorg voor goede omstandigheden, voorzie een vaste plek in huis voor het huiswerk: aan de keukentafel, aan een bureau, in een rustig hoekje van de woning (als dat er is) ...
- Geef positieve aandacht: toon interesse voor het huiswerk en de school en motiveer je kind om huiswerk te maken. Spreek positief over de school en over je eigen schoolervaringen.
- Huiswerkbegeleiding mag in de moedertaal. De tips die hier staan, kunnen perfect uitgevoerd worden in een andere taal dan het Nederlands.
- Geef je kind de autonomie die het aankan. In de eerste leerjaren zal er meer ondersteuning nodig zijn: toon veel interesse, blijf in de buurt, overloop samen de planning, geef eventueel wat tips. In het secundair moet je je kind **geleidelijk aan** lossen laten want het is de bedoeling dat het zijn eigen leren in handen neemt. Vraag of je kind zijn huiswerk gemaakt heeft of dat het gestudeerd heeft voor een toets.
- Moedig je kind aan om te beginnen met het schoolwerk.

- Overloop samen de agenda of bekijk Smartschool: "Wat moet je doen?", "Wat staat er op je planning?", "Heb je alles wat je nodig hebt voor je huiswerk of toets bij de hand?"
- Stel eventueel nog bijkomende vragen: "Hoe ga je het aanpakken?", "Waar ga je mee starten?", "Wat doe je daarna?", "Heb je een planning gemaakt?". Het kind mag in zijn moedertaal antwoorden.

Wat je zeker niet mag doen: de verantwoordelijkheid van je kind overnemen. Je kind moet zelfstandig kunnen werken, zonder dat je als ouder de rol van de leerkracht opneemt of het huiswerk samen met het kind maakt.

2. Wat doe je tijdens het huiswerk?

- Moedig je kind aan en waardeer zijn inspanning: "Je bent goed bezig!"
- Hou toezicht of blijf in de buurt, – vooral bij jonge leerlingen: Je hoeft daarom niet de hele tijd naast je kind te blijven zitten en over de schouder mee te kijken. In de buurt blijven is voldoende.
- Niet het resultaat maar het proces is belangrijk: gaat het vlot of niet? Zijn er bepaalde onderdelen of vakken die moeizamer verlopen? Kan je kind zelfstandig aan de slag? Hoe gaat het met de motivatie en de concentratie?
- Beperk afleiding: zorg ervoor dat je kind zijn smartphone achterlaat op een vaste plaats.
- Luister mee bij het lezen (vooral 1ste en 2de leerjaar) – luister terwijl je kind (hardop) leest, een presentatie voorbereidt, de maaltafels opzegt. Het is niet de bedoeling om te verbeteren. De focus ligt op interesse tonen. Moedig je kind aan om in zijn moedertaal te vertellen.
- Moedig je kind aan om zelf na te denken, bijvoorbeeld wanneer het zegt: "Ik kan dit niet." Stel dan de volgende vragen: "Wat heeft de leerkracht gezegd?", "Hoe heb je dat in de klas gezien?", "Kijk eens in je onthoud-boekje of op Smartschool.", "Lees de opdracht nog een keer.", "Staat er geen voorbeeld bij?"

- Of gebruik de methode van de 4 B's:
 - » Brain: stimuleer je kind om eerst goed na te denken: "Wat heeft de leerkracht hierover verteld?", "Hoe zou je dat zelf kunnen oplossen?"
 - » Book: bekijk het filmpje van je leerkracht op Smartschool of bekijk het filmpje op YouTube, ga op zoek in je handboek, je notities ...
 - » Buddy: vraag het aan een klasgenoot.
 - » Boss: vraag het morgen nog eens aan de leerkracht.

Wat je zeker niet mag doen:

- Uitleg geven: je kunt voor verwarring zorgen bij je kind als jouw uitleg verschilt van de uitleg van de leerkracht.
- Oplossingen voorzeggen.
- Huiswerk in de plaats van je kind maken.

TIPS VAN KLASSE:

- » Fiche over hoe huiswerk te begeleiden: afspraken maken, aanmoedigen en checken of het huiswerk gemaakt is. Meer informatie: cdn.klasse.be/wp/wp-content/uploads/2019/03/vertaalfiche_huiswerkbegeleiden_FR.pdf.

- » Video 'Hoe help je je kind met huiswerk?' van Klasse: www.klasse.be/helpen-bij-huiswerk. Onderaan op de pagina op Klasse.be vind je vertaalfiches in het Frans, Duits, Engels, Russisch, Arabisch, Turks, Spaans, Pools en Kroatisch.

- » Dossier 'Huiswerk' van Klasse: www.klasse.be/tag/huiswerk.

3. Wat doe je na het huiswerk?

- Ga na of het huiswerk gemaakt is. Maakt je kind zijn huiswerk op school? Vraag er nog eens naar.
- Stimuleer je kind tot zelfcontrole: heb je alle taken gemaakt? Is alles ingevuld? Ben je niets vergeten? Kijk je werk na, wat vind je ervan?
- Ondersteun je kind in zijn leerproces: heb je jezelf eens getest? Kun je in een paar minuten samenvatten wat je geleerd hebt? Heb je oefeningen (opnieuw) gemaakt?
- Ga na of het vlot ging of niet. Signaleer problemen aan de leerkracht: bijvoorbeeld als je kind lang bezig is aan het huiswerk, als het huiswerk niet volledig af geraakt, als je kind niet meer begrijpt wat hij moet doen of hoe hij de taken moet doen ... Noteer een boodschap in de agenda, op Smartschool of op het huiswerk zelf: "Mijn dochter wist niet meer wat zij moest leren voor de toets van WO. Kun je dit nog eens uitleggen en in de agenda laten noteren?" Of: "Mijn zoon heeft een half uur aan de eerste kolom met rekenoefeningen gewerkt en daarna zijn we gestopt.", "Mijn zoon liet me weten dat hij de les over 'La phrase interrogative' niet goed begrepen heeft, zou u dat in de les nog eens willen uitleggen?" ...
- Of vul de feedbackstrook met pictogrammen in samen met je kind (voor anderstalige ouders).
- Je kind ruimt na zijn werk alles op en maakt zelf zijn boekentas.

Wat je zeker niet mag doen:

- Verbeteren. Het is namelijk belangrijk dat de leerkracht ziet wat de leerling deed. Zo heeft de leerkracht een zicht op de vooruitgang en eventuele moeilijkheden van de leerling.
- Extra oefeningen geven.

WAT IS DE ROL VAN DE SCHOOL EN DE LEERKRACHT BIJ HUISWERKBEGELEIDING?

Om ouders in hun onderwijsondersteunende rol te stimuleren, is het belangrijk om aandacht te hebben voor de volgende zaken:

- School: zorg voor een huiswerkbeleid dat door alle leerkrachten gekend en gedragen is. Zorg ervoor dat de verwachtingen naar de ouders over huiswerkbegeleiding afgestemd zijn met de ouders.
- School: zorg ervoor dat alle ouders hun weg vinden in Smartschool, met extra aandacht voor het gebruik ervan op een smartphone. Organiseer daarover infosessies voor ouders en maak duidelijke afspraken over het contact via Smartschool: kan dat? Hoe snel mag een ouder antwoord verwachten? Wees daar consequent in, zodat alle leerkrachten op dezelfde manier bereikbaar zijn. Zeker in het secundair is dat van belang.
- School: ontwikkel de vaardigheden van het leren leren en zelfsturing bij de leerlingen zodat ze leren om te plannen en te organiseren en hun huiswerk zelfstandig kunnen maken, zonder dat daarbij de hulp van ouders wordt verwacht.
- Leerkracht: zorg ervoor dat het huiswerk duidelijk is. Het moet voor de leerling ook inhoudelijk en technisch haalbaar zijn om het huiswerk **zelfstandig** uit te voeren:
 - » Het gaat om een verwerking van gekende leerstof.
 - » De opdracht is vooraf uitgelegd in de klas.
 - » De instructie is nog eens schriftelijk toegevoegd aan het huiswerk.
- » Er staat ook een voorbeeldoefening bij.
- » Er is gedifferentieerd op het vlak van de hoeveelheid huiswerk.
- » Er is vooraf uitgelegd hoe een PowerPoint-presentatie in elkaar zit (hetzelfde geldt voor andere tools of platformen waarmee de leerling zelfstandig aan de slag moet thuis zoals Canva of monterprogramma's).
- Leerkracht: pols zelf bij ouders (en leerlingen) hoe het gaat met het huiswerk/het studeren, bijvoorbeeld tijdens een oudercontact of tijdens een informeel gesprek.
- Leerkracht: zorg ervoor dat ouders en leerling weten hoe ze je kunnen contacteren als het huiswerk niet goed loopt of als ze nog vragen hebben. Voor sommige ouders en leerlingen is het een grote stap om aan te geven dat het huiswerk niet zo goed gaat. Maak hen duidelijk dat het oké is om dat aan jou door te geven en waarom het belangrijk is dat je weet wat er wel of niet lukt. Zorg ervoor dat ook anderstalige ouders de weg naar jou vinden. Werk bijvoorbeeld met pictogrammen waarop de ouder samen met de leerling kan aanduiden of het huiswerk goed of niet goed verliep.

Deze fiche is gebaseerd op:

- Vorming 'huiswerk' van OCB, 2014.
- Huiswerk in de basisschool, Ameye en Vanspauwen, 2000.
- Klasse-dossier huiswerk: www.klasse.be/tag/huiswerk
- Onderwijs in de 21ste eeuw, Kris Van den Branden, 2015.